

CONCLUSIONS DE LA TAULA RODONA APGCC SOBRE TRANSPARÈNCIA I ACCÉS A LA INFORMACIÓ

“Cal treballar per una cultura de la transparència i aquí els gestors culturals hi tindran un paper important”

Dijous 9 d'abril el centre cívic El Sortidor va acollir una taula rodona sobre transparència i accés a la informació en el sector cultural, organitzada per l'APGCC. Hi van participar l'investigador i docent Jaron Rowan, el gerent del MACBA Joan Abellà, l'administrador de l'Institut Valencià d'Art Modern Joan Antoni Llinares Gómez i el representant del Comissionat per a la Transparència i l'Accés a la Informació Pública de la Generalitat de Catalunya Jordi Pacheco, moderats per la periodista Lucía Litjmaer. S'han aprovat tres Lleis de Transparència: l'estatal, la catalana i la valenciana. El debat es va centrar, principalment, en la llei catalana.

Va obrir el torn de paraules Jordi Pacheco, que va explicar a grans trets l'origen i els punts bàsics que conté la [Llei catalana de la Transparència i Accés a la Informació Pública](#), aprovada el desembre passat per la Generalitat de Catalunya i que entrarà en

vigor el proper 30 de juny de 2015. “Aquesta Llei respon a una consciència de crisi greu política i a unes ganes de superar la desafecció ciutadana. La llei descansa, bàsicament, en tres pilars: el primer és que **serà obligatori publicar la informació activa sobre l’ús que fa cada gestor de diner públic sobre el mateix diner públic**. El segon punt és l’accés a la informació: **qualsevol ciutadà podrà accedir als expedients administratius de les institucions públiques** i, finalment, existeix **l’element sancionador per fer que la llei s’acompleixi**”.

A partir de l’aprovació de la Llei de Transparència va crear-se el Comissionat per a la Transparència i Accés a la Informació, que coordina les actuacions de la Generalitat en aquesta matèria. Entre les actuacions “destaca un portal de transparència on qualsevol persona o entitat que requereixi informació pública la podrà trobar. I a la vegada, les empreses que hagin d’oferir informació pública hauran de passar per aquest nòdul per fer públiques les seves dades, com ara les retribucions dels càrrecs directius i les condicions i obligacions assumides amb relació a la qualitat, l’accés al servei i els requisits de prestació del servei”.

Com afecta això al sector cultural i als professionals de la cultura? “Les obligacions de transparència s’hauran de fer efectives **en les entitats que rebin subvencions superiors als 100.000 euros anuals**, per un costat”, explica Pacheco. “I per altra banda, estaran afectades les entitats que **rebin subvencions de més de 5.000 euros anuals sempre i quan el 40% dels ingressos anuals de l’entitat procedeixi de subvencions o ajuts públics**”.

Finalment, hi ha una tercera clàusula que afecta als gestors culturals: “**Les subvencions superiors als 10.000 euros a entitats** farà que aquestes entitats hagin d’incloure la publicació dels beneficiaris, si són persones jurídiques, i de comunicar als subjectes obligats la informació relativa a les retribucions dels seus òrgans de direcció o administració, per fer públiques les dades”.

Quines són les dades que caldrà fer públiques? “En cas que el finançament provingui de fons públics i les subvencions siguin superiors als 5.000 euros anuals, caldrà publicar qui forma part de la Junta Directiva i quina és la relació dels llocs de treball de l’entitat i l’estructura”, explica Jordi Pacheco”. Si l’entitat rep una subvenció superior als 10.000 euros “**existeix l’obligatorietat de fer públiques les retribucions dels directius i administradors de l’entitat**”, resumeix Pacheco, que afegeix que “**en el cas dels contractes per part d’entitats, associacions o empreses culturals que contactin amb l’Administració per gestionar un servei públic (museus, etc.), serà obligatori publicar quins són els llocs de treball**”.

A més a més, el registre públic de contractes recollirà obligatòriament dades estadístiques. “D’aquesta forma, es podran revisar un per un els contractes de serveis i d’empreses i es podrà demostrar amb dades estadístiques objectives el volum pressupostari de les licitacions de cada contractista. La llei protegeix el bon gestor, i alhora permet un control públic de la gestió pública”.

La Llei de la Transparència afectarà “les administracions públiques, els instituts de cultura, els consorcis i el sector públic en general. Pel que fa a l’empresa privada hi haurà un punt on també hi haurà canvis: “qui vulgui influir en les polítiques públiques s’haurà de registrar en un registre de *lobbies* o de grups d’interès, de manera que consti a qui representa”, explica Jordi Pacheco.

Mesurant la tensió entre la visió de la cultura com un dret o com un recurs econòmic

Jaron Rowan inicia la seva intervenció preguntant quina hauria de ser la definició de cultura transparent. Rowan recorda que hi ha hagut dos tipus de polítiques culturals a l'estat espanyol en els darrers 20 anys que han anat del bracet: "Per un costat la idea de que la cultura és un dret de tots els ciutadans i ciutadanes, i que tenim dret a participar i a accedir-hi i per això existeixen les institucions, per facilitar-nos-en l'accés. Però per l'altre costat hi ha hagut un interès creixent a descriure la cultura com un recurs econòmic, com una forma d'extracció de rentes, com un espai per generar beneficis econòmics privats i moltes vegades en detriment d'allò públic. I aquesta tensió entre el recurs i el dret ha estat el que ha anat marcant les polítiques culturals en els darrers anys a l'estat espanyol. Això ha afavorit que les institucions culturals s'hagin vist obligades a trobar noves maneres de funcionar, a buscar finançament privat, perquè és veritat que hi ha hagut una disminució dels fons per a les institucions culturals; i llavors s'ha potenciat la progressiva vinculació entre la cosa pública i la cosa privada. Aquest fet sumat a les retallades ha consolidat pràctiques i ha creat híbrids i matrimonis de conveniència, de vegades molt poc convenients, on la cosa pública i la cosa privada s'han començat a mesclar i on cada vegada era més difícil entendre qui estava prenent les decisions tant econòmiques, com polítiques, com culturals, que és el que ens ocupa".

Rowan subratlla que la llei de transparència no ens ha de portar només a parlar de diners. **"La transparència, si pensem en termes de Democràcia, té a veure amb la presa de decisions: qui les pren i per què les pren"**. Remarca que és preocupant que "si bé és veritat que s'ha impulsat aquesta creixent economitització de la cultura, no s'han dissenyat ni s'han proposat mecanismes o dispositius tècnics que ens permetin –com a ciutadania- entendre o analitzar com s'han creat aquests híbrids i aquestes quimeres. La Llei de la transparència ha arribat molt tard, un cop moltes de les coses que hem estat experimentat i vist ja han succeït i no hem tingut mecanismes per analitzar com canvia el nostre paper com a gestors i gestores".

Rowan proposa ordenar els sistemes de participació democràtica per potenciar el paper d'una cultura oberta: "Amb la bombolla econòmica en la que vivim, els interessos artístics i culturals i els econòmics s'han barrejat molt. Crec que és un bon moment, ara, quan la cultura ha estat estomacada des de molts sectors i per molts interessos diferents, de començar a pensar quins mecanismes tècnics i democràtics podem implementar per potenciar el paper de la cultura. La Llei de la Transparència pot ser un d'aquests mecanismes, tot i que és una llei molt tímida".

La transparència com a lloc de mediació i diàleg

Rowan és partidari de definir la transparència com a un espai de diàleg per millorar les coses. "Què fa la gestió cultural? Mediació, en molts casos. Si apliquem la transparència a casos de mediació, la transparència es converteix en un lloc on podem explicar perquè hem invertit en certes coses i dir quines coses són; explicar qui pren decisions perquè es gastin diners en aquelles coses. Un lloc on començar a tenir un diàleg amb la gent, un espai on començar una conversa i on poder respondre a la societat civil". **Rowan considera que la transparència no ha de ser un valor**

imposat, sinó un punt d'inici i diàleg; perquè la opacitat genera desconfiança. Vincula la transparència, principalment, a saber qui pren les decisions en una entitat: “No és tan sols una qüestió de diners, sinó de claredat. Cal treballar per una cultura de la transparència i aquí els gestors hi tenen un paper important”.

Limitacions i contradiccions de la Llei de la Transparència i Accés a la Informació

Joan Antoni Llinares és el tercer ponent i centra el seu discurs en les limitacions de la Llei de Transparència catalana. Tot i que celebra que els gestors culturals puguin informar obertament de l'ús que fan de les subvencions(en el cas dels museus l'import destinat a la compra d'obres d'art, i en el cas dels auditoris l'import destinat a la contractació de músics), exposa que la Llei de la Transparència té algunes contradiccions.

“Qui són els que sancionaran els incompliments de la Llei de la Transparència? L'Administració, que és la mateixa encarregada de proporcionar-nos aquestes dades que cal publicar. De qui depenen els organismes de control? Tècnicament d'una conselleria. No haurien de dependre directament del Parlament?”, es pregunta Llinares, que celebra que la llei exigeixi a les entitats que facin públiques les dades esmentades, però reclama que s'apliqui aquesta transparència, també, als assessors polítics.

Quines són les limitacions de la llei? La Llei Catalana de la Transparència i Accés a la **Informació posa límits a la publicació de dades que afectin la protecció de dades personals, de propietat intel·lectual o industrial, o dades que afectin a la seguretat general.**

“En la Llei Catalana de Transparència no s'hi ha de fer constar els subcontractistes, tot i que en la llei de transparència valenciana sí que ha d'aparèixer publicada la relació de noms. I en l'espanyola, ni els contractistes ni els subcontractistes”, apunta Llinares.

Avaluació i eficiència dels centres i entitats culturals

Joan Abellà posa damunt la taula que **la transparència hauria de començar definint quina hauria de ser l'avaluació global que caldria aplicar sobre les institucions culturals i no només a la rendició de comptes econòmics.** “Quins són els impactes que busquem? Ens hem de preguntar quin és el valor de la cultura. La meua opinió és que el valor de la cultura no és només econòmic. Quan a mi em pregunten els meus ràtios d'eficàcia no m'estan preguntant per l'eficiència en els resultats, en l'impacte social que ens hem proposat aconseguir, sinó pels ràtios d'aconseguir uns objectius al mínim cost econòmic. Considero que els mecanismes d'avaluació haurien de regir-se no només en el terreny econòmic sinó ser triples: **caldrà avaluar l'impacte intel·lectual** que crea l'entitat sobre la societat civil – i aquí les entitats haurien de fer un canvi, perquè estan molt preparades per transmetre i comunicar, però no estan del tot prou preparades per dialogar amb la societat- **caldrà avaluar l'impacte de transformació social** i, per acabar, **l'impacte econòmic**; però no només aquest darrer”.

Abellà defineix el concepte de transparència com un compromís d'objectius i missió a aconseguir –publicats detalladament i compartits amb la societat- al costat dels recursos de què disposa cada institució. “Si tenim clar quins són els paràmetres que volem aconseguir i centrem l'avaluació de les institucions tenint en compte aquest triple impacte, potser aconseguirem fer madurar les polítiques culturals”, remarca.

Al torn de preguntes s'han destacat les diferències en la cultura de la transparència entre l'estat espanyol i altres països europeus, on es publica clarament qui treballa en cada institució, com ha estat el procés de selecció i la ciutadania es pot adreçar als gestors fàcilment. S'ha posat damunt la taula l'especial opacitat que hi ha en el sector cultural en especial en l'àmbit de les subvencions i s'ha destacat que caldrà veure com encaixa el marc fiscal, legal i de funcionament de les institucions culturals amb la Llei de la Transparència.

Relat a càrrec de l'equip tècnic de l'APGCC.

#transparènciaCultura

Les piulades relacionades amb la taula rodona sobre transparència en el sector cultural que l'APGCC va organitzar el 9 d'abril de 2015. Hi van participar Joan A. Llinares, Jaron Rowan, Lucía Litjmaer, Jordi Pachecho i Joan Abellà.

apgcc
@apgcc

Jordi Pachecho: "La [#LeiTransparència](#) emergeix per superar la desafecció ciutadana i per combatre la opacitat" [#transparènciaCultura](#)

7 DAYS AGO

apgcc
@apgcc

"Cal participació ciutadana, cal transparència i com a ciutadans tenim dret a saber què fan els governs" [#transparènciaCultura](#)

7 DAYS AGO

"Què vol dir tenir una cultura transparent?" pregunta Jaron Rowan, @sirjaron #transparènciaCultura #transparencia

7 DAYS AGO

@sirjaron "Una Llei de transparència no vol dir només parlar de diners. Sinó parlar de quines decisions es prenen" #transparènciaCultura

7 DAYS AGO

#transparènciaCultura @sirjaron vincula la transparència amb la creació de vincles amb la ciutadania, un lloc on poder respondre preguntes

7 DAYS AGO

apgcc
@apgcc

@sirjaron : "Saber qui pren decisions en cada organització, per a mi això és la transparència" #transparènciaCultura @TransparenciaON

7 DAYS AGO

apgcc
@apgcc

@lalitx destaca els temes que sorgeixen: l'empoderament ciutadà i la #gestióCultural com una eina de diàleg #TransparènciaCultura

7 DAYS AGO

Interacció
@interaccio

Bona recomanació per totes les persones interessades en #transparènciacultura twitter.com/AAC_GD/status/...

2 DAYS AGO

Noemí Sas
@nsascast

Transparencia como herramienta de diálogo: conversar sobre quién gasta y cómo el dinero en cultura (@sirjaron) #transparènciaCultura @apgcc

7 DAYS AGO

Noemí Sas
@nsascast

Herramientas de software libre al servicio de la ciudadanía para cotejar documentos fácilmente (@sirjaron) #transparènciaCultura #apgcc

7 DAYS AGO

Marta Maria Peinador
@peinadomarta

#transparènciacultura Quien toma decisiones @sirjaron Coste y contratación @lлинаresjoan Dialogo con publico JAbella @MACBA_Barcelona

7 DAYS AGO

apgcc
@apgcc

Joan Abellà: "El problema que tenim és que institucionalment la #transparència no la portem a l'ADN" #transparènciaCultura

7 DAYS AGO

Noemí Sas
@nsascast

Definir com avaluar l'impacte intel·lectual, de transformació social i econòmic de les institucions culturals (Abellà) [#transparènciaCultura](#)

7 DAYS AGO

Pilar Gonzalo
@pilargonzalo

[@nsascast](#) Sin duda, la evaluación y la medición de impacto son necesidades urgentes en cultura [culturaybuenaspracticas.org](#) [#transparènciaCultura](#)

6 DAYS AGO

apgcc
@apgcc

"Com afecta al sector cultural i a la ciutadania la [#LleiTransparència](#)"? Pregunta [@lalitx](#) [#transparènciaCultura](#) [@TransparenciaON](#)

7 DAYS AGO

Vicenç Ruiz Gómez
@arsnotariae

Sense implementar sist d [#gestiódocumental](#) a les institucions no hi haurà [#transparènciaCultura](#) (art. 5.2 i 5.4) [#traçabilitat](#) [#autenticitat](#)

7 DAYS AGO

Marta Maria Peinador
@peinadormarta

[@lлинаresjoan](#) Leyes han de llevar memoria economica Si hemos de cambiar web para [#transparènciacultura](#) y no hay medios para costearlo...

7 DAYS AGO

apgcc
@apgcc

Quins són els límits de la Llei deTransparència?Seguretat, dades personals, dades intel·lect., explica Jordi Pachecho
[#transparènciaCultura](#)

7 DAYS AGO

apgcc
@apgcc

[@sirjaron](#) rebut JordiPachecho que argumentava que la Llei té contradiccions, pq de vegades hi ha interessos oposats
[#transparènciaCultura](#)

7 DAYS AGO

Marta Maria Peinador
@peinadormarta

[@sirjaron](#) La gente quiere democracia y transparencia Gestores culturales han de trabajar por [#transparènciacultura](#) y pedirla a instituciones

7 DAYS AGO

Pilar Gonzalo
@pilargonzalo

[@peinadormarta](#) [@apgcc](#) Añadiría: autocrítica, estrategia, políticas culturales y voluntad de cambio [#CulturayBBPP](#) [#transparènciaCultura](#)

6 DAYS AGO

Vicenç Ruiz Gómez
@arsnotariae

[@peinadormarta](#) [@lлинаresjoan](#) el esfuerzo según la ley se debe hacer en el backoffice;el portal es el resultado final [#transparènciaCultura](#)

7 DAYS AGO

apgcc
@apgcc

Torn de preguntes [#transparènciaCultura](#): "Pq a l'estat espanyol les webs i les organitzacions no publiquen info de sous, dades, com a FR i GB?"

7 DAYS AGO

apgcc
@apgcc

Com podríem crear un nou marc en la [#gestióCultural](#)? Pregunta [@andreugp](#) [#transparènciaCultura](#) [@TransparenciaON](#)

7 DAYS AGO

Pilar Gonzalo
@pilargonzalo

[@apgcc](#) [@andreugp](#) [@TransparenciaON](#) En culturaybuenaspracticas.org estamos trabajando en ello [#transparènciaCultura](#)

6 DAYS AGO

Vicenç Ruiz Gómez
@arsnotariae

Com s'assoleix [#transparènciaCultura](#) sense accés permanent i precís a la info institucional? com dissenyar polítiques d participació fiables?

7 DAYS AGO

Noemí Sas
@nsascast

Temes recurrents: accés de càrrecs públics a les institucions, grau d'execució de subvencions i pagaments d'aquestes [#transparènciaCultura](#)

7 DAYS AGO

Marta Maria Peinador

@peinadormarta

Recuperar la confianza de la gente con [#transparènciacultura](#) de manera retroactiva Consequir catarsis del sector [@lлинаresjoan](#)

7 DAYS AGO

Vicenç Ruiz Gómez

@arsnotariae

[@arxiverslleida](#) si repasseu HT [#transparènciaCultura](#) veureu que l'enfocament no acaba de lligar amb el de [#transparènciafons](#) difícil diàleg

7 DAYS AGO

Marta Maria Peinador

@peinadormarta

Cambio legal como palanca para el cambio cultural
[#transparènciacultura](#) [@apgcc](#)

7 DAYS AGO

Interacció

@interaccio

Tuit de la setmana de [@peinadormarta](#) cita a [@sirjaron](#) | Interacció interaccio.diba.cat/CIDOC/blogs/20... [#transparènciacultura](#)

3 DAYS AGO